# СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 35. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 13. лютого, 1928. VOL. XXXVI. No. 35. Jersey City, N. J., Monday, February 13, 1928. THREE CENTS.


## СПРАВА ВУГЛЕВИХ СТРАЙКАРІВ НАБИРАЄ РОЗГОЛОСУ В КОНҐРЕСІ

### НАСТРІЙ ЗА СЛІДСТВАМИ В СЕНАТІ Й ПАЛАТІ ПОСЛІВ.

ВАШИНҐТОН, 10. лютого. — І в палаті послів і в сенаті піднесено нині справу страйку майнерів мягкого вугля в Пенсилвенії, Огайо й Західній Верджінії. В обох палатах заноситься на слідство.

У сенаті комітет межистейтової торговлі обіцяв піддержати резолюцію сенатора Джансона, републиканця з Каліфорнії, котрий радить розслідити страйк майнерів у сих трох стейтах, звертаючи увагу спеціяльно на зловжитки поліції та копальняних сторожів.

У палаті послів знова демократичний конґресмен з Ню Йорку Бойлен уніс резолюцію за таким слідством, і богато конґресменів заявилося за нею.

Ні над одною ні над другою ще не було голосовання.

## СЕНАТ ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ПРОТИ ТРЕТОЇ З РЯДУ КАНДИДАТУРИ НА УРЯД ПРЕЗИДЕНТА.

### НЕ ХОЧЕ ДАВАТИ ПОХВАЛИ КУЛИДЖОВИ.

ВАШИНҐТОН, 10. лютого. — 56 голосами проти 26 сенат заявився нині за резолюцією сенатора Ла Фолета, яка признає кандидовання в трете на уряд президента Злучених Держав небезпечною практикою для свободи американського народа.

За резолюцією виступили демократи й поступовці. Проти голосували строгі прихильники Кулиджа та 4 демократів.

Перед голосуванням над резолюцією прихильники Кулиджа поставили ще додаткову резолюцію, щоби дати Кулиджови признання за його відмову ставати в трете кандидатом републиканської партії на уряд президента Злучених Держав. Проти сеї резолюції виступили навіть ті републиканці, які вчора виступали проти резолюції.

## МОЖНА ГОВОРИТИ З АМЕРИКИ ДО НІМЕЧЧИНИ.

### ТЕЛЕФОНІЧНЕ ПОЛУЧЕННЄ МІЖ АМЕРИКОЮ А НІМЕЧЧИНОЮ ВСТАНОВЛЕНЕ.

ВАШИНҐТОН, 10. лютого. — Нині встановлено телефонічне получення між Злученими Державами та Німеччиною.

Нині розмовляли зі собою представники американського уряду та мейор Ню Йорку Вокер з одної сторони та представники німецького уряду й редакція ґазети Льокаль Анцайґер з другої. Голоси чути було докладно.

## КОПАЛЬНЯНЕ НЕЩАСТЯ.

### 47 ЛЮДИЙ ЗАХОПЛЕНИХ У КАНАДІЙСЬКІЙ МАЙНІ.

ТИМИНЗ, Онтаріо, 10. лютого. — У копальні золота Голинґер Консолидейтид Голд Майнс вибух огонь, який захопив під землею 47 людий. Сталося се на 500 стіп під землею, через те й ратунок робітників трудний.

Доля всіх робітників досі невідома. Ратункові відділи вже добули 5 тіл. Копальня наповнена димом, який не дає ратувати.

## ВИБУХ НАФТИ.

### 4 ВБИТИХ, 40 РАНЕНИХ.

БОСТОН, Месечузетс, 10. лютого. — Десять рафінерій нафти займлося тут нині та вибухло серед страшного гуку. Рафінерії належали до нафтового підприємства Бікон Ойл Ко.; вони стояли в Еверет під Бостоном.

В них було коло пів міліона ґальонів нафти. Втрата в грошах виносить коло 75,000 долярів, але за те підчас вибуху згинуло 4 робітників, а 40 других віднесло тяжкі попарення.

Вибух був такий страшний, що потряс цілою околицею.

## БЕЗРОБІТТЯ ЗРОСТАЄ.

### МИЛОСЕРДНІ ІНСТИТУЦІЇ СТВЕРДЖУЮТЬ СЕ ОДНОГОЛОСНО.

НЮ ЙОРК, 10. лютого. — За почином стейтового уряду зібрано тут конференцію для справи безробіття. Бесідники, представники ріжних допомогових інституцій, стверджували одноголосно, що послідними часами незвичайно богато людий просить о допомогу. Се є правильною признакою зростаючого безробіття.

Кількох комуністів пробувало добитися на конференцію, несучи написи: „Дайте нам поживи, не чисел", але поліція їх не пустила.

## ПРЕЗИДІЯЛЬНИЙ КАНДИДАТ.

### СЕНАТОР ВИЛИС ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ „СУХИМ".

ВАШИНҐТОН, 10. лютого. — Сенатор Френд Вилис зі Огайо відповів нині публично на запит сенатора Бори до всіх кандидатів на номінацію на уряд президента Злучених Держав, яке становище займають вони в справі прогибіції.

Сенатор Вилис заявляється наскрізь „сухим". Він каже, що прогибіція є добрим законом та повинна бути виконувана всіми силами.

### ГІНДЕНБУРҐ ГОДИТЬ.

БЕРЛІН, 10. лютого. — В важкій хвилі, коли розлітається в парляменті коаліція, звертається президент Гінденбурґ до канцлера Маркса і просить його доложити всіх заходів, щоби задержати парлямент і ухвалити буджет, реформу карного кодексу, допомогу фармерам і справу звороту відшкодовань за втрачені підчас війни недвижимости. Кажуть, що це письмо поставило канцлера в дуже скрутне положенє, але мимо того голос Гінденбурґа заважить і готово прийти до якогось порозуміння.

### ЙОРДАН У ЛЬВОВІ.

Свято Йордану відбулося на львівському ринку з традиційною празничністю, яку в тому році піднесла присутність митрополита в окруженні крилошан. Порядок удержувала пластова молодь. Відчувалася недостача кількох сильних хорів, конечних в так величавій манифестації. Комбінований хор богословів від ряду літ не піддержує вже своєї традиційної слави багатого в голоси й зіспіваного гурта.

Рівночасно з всенародним святкуванням Йордану на львівському ринку уладила військова влада у Львові дві військові „кірхпаради" для греко-католицьких і православних вояків. Перша з них відбулася на подвірю казарми Яблоновських, друга біля православної церкви при Францісканській вулиці. На обох парадах були представники світської й військової влади.

### ВИКРИТТЯ ВЕЛИКОЇ КОМУНІСТИЧНОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ НА МАДЯРЩИНІ.

Будапештенська поліція викрила останніми днями широко розгалужену підпольну комуністичну орґанізацію, що працювала в 17 провінціональних містах Мадярщини з централею в Будапешті та Відні. Дня 19-го м. м. арештовано в самім Будапешті 22 комуністичних діячів. По всій Мадярщині переводить поліція масові арешти по списку, який впав у руки поліції підчас трусів у будапештенській централі комуністів. До тепер стверджено, що усім большевицьким рухом на Мадярщині керував якийсь Йосиф Штерн з Відня. Як здогадується мадярська преса, під цим пріавищем скривається один з відомих бувших провідників большевицької диктатури 1919 р. на Мадярщині, правдоподібно самий Беля Кун.

### ЄКІЛЬКИ Є АПАРАТІВ РАДІО?

Міжнародне бюро радіо обчисляє, що на всьому світі є нині яких 50 міліонів людей, що має власні апарати радіо. З цього 20 міліонів припадає на Европу; у Німеччині є 1,750,000 абонентів радіо, в Анґлії 2,350,000, Франції 900,000, Австрії 280,000.

### ЗРІСТ ОБОРОТІВ РОБІТНИЧОЇ КООПЕРАЦІЇ.

Обороти робітничої кооперації України в 1-шім кварталі зросли до 220,300,000 карб. і перевищили передбачення Уцеробсекції на 20%.

На думку УЦРС це збільшення пояснюється загальним розвитком роботи робітничої кооперації, збільшенням фонду заробітної плати, збільшенням кредитування робітників, переходом до робкоопів торговельної сітки „Ларка" і т. д.

В другому кварталі УЦРС підсилює заготовку товарів другорядного значіння — меблі, кустарну ґалянтерію, кустарні вироби господарських речей та инш. Особливу увагу звернеться на постачання кооперативам с. г. продуктів та дефіцитних товарів.

### НОВИЙ МИТРОПОЛИТ В КИЇВІ.

В місяці жовтні 1927 р. в місті Києві відбувся другий Всеукраїнський Православний Церковний Собор. Після канонів Української Атокефальної Православної Церкви Всеукраїнський Собор відбувається кождих пять років. Згідно з сим Другий Всеукраїнський Собор повинен був відбутися в році 1926, а не відбувся тому, бо державна влада не дала на його скликання свого дозволу. По довших старанях Всеукраїнська Церковна Рада остаточно добилася від уряду позволення на скликання Собору, який і відбувся, як згадано повище.

Вичерпуючих відомостей про діяння Соробу ще не маємо. Маємо тільки повідомлення про зміну, яка зайшла на митрополичім престолі. Зі згаданого повідомлення довідуємося, що Собор в купі з Митрополитом Василем Липківським одноголосно поклав духовий провід в Українській Автокефальній Православній Церкві на епископа Миколая Борецького, вибравши його Митрополитом київським і всієї України. Така зміна, очевидно, була конечна ізза старого віку Високопреосвященого Митрополита Василя (йому 65 років), як рівнож ізза його слабого здоровля, підкопаного так тяжкою працею на церковній ниві, як і большевицькою тюрмою, в якій довелось йому мучитися літом 1926 року.

### БЕЛЬҐІЙСЬКІ СТУДЕНТИ БЮТЬ.

У Брюсселі влаштував радянський уряд мистецьку виставку, на якій зібрав багато фотографій, афіш, книжок, образів і інших творів мистецтва. Сотня бельґійських студентів при співучасти російських студентів-еміґрантів зорганізувала напад на цю виставку і знищила її до тла. Два учасники цього нападу заявили в бельґійській пресі, що вони хотіли таким робом запротестувати проти брехливих цифр і інформацій, які на цій виставі були призначені для пропаганди. Шкоди знищення 30.000 фр.

### ТАКОЖ „ПОБОРЦЯ".

Варшавська поліція арештувала якогось Йосифа Буйновского, що зредукований в минулому році з посади скарбового урядника заложив собі власний „податковий уряд", в імени якого стягав податки, а коли треба було, то переводив екзекуції, очевидно впливи ховаючи до власної кишені. Помилкового „поборцу" посаджено в холодну.

### СТРАШНИЙ ВИПАДОК ПІДЧАС ВПРАВ.

Твердиня в Модліні була на днях тереном страшного випадку. Підчас вправ 4. полку саперів з підземними мінами вістун Казимир Козловскі підпалив 12-метровий льонт, що згорів так скоро, що спричинив негайну експльозію заложеної міни. Наслідки були страшні. Козловского розірвала міна на місці, старшого стрільця Михайла Корса з Кремінця тяжко поранила й попарила. Пораненими вийшли з катастрофи вістун Кащиньскі з Варшави і сотник Ґловацкі з Луцька. Усіх ранених перевезено до варшавського шпиталю.

### ЖЕНИВСЯ.

В м. Білостоці в Польщі заснувалось цікаве бюро женячки. Жидівських хлопців 16-літних записують на квоту, якої треба чекати по 4 роки і більше. Нарешті черга надходить, а хлопець не має грошей на переїзд. Тоді являється шатхен (сват) і пропонує дівчину, яка має гроші, а в Америці добровільно розходяться. Звичайно молоді не бачуться ні до шлюбу, ні потім. Але за таке шахрайство один поплатився і то жорстоко.

Свати пропонували йому чимало дівчат, з яких він вибрав одну, що давала йому 500 долярів. Підчас шлюбу у рабина він не дуже завважав, яка його наречена. На другий день він був уже у Варшаві, щоби вибрати відповідні папери, але консуль американський показав йому телеґраму, що жінка і сама не хоче їхати і його не пускає.

Прийшлося вертати назад. На запит: що сталося — пятьдесятьлітня молода, як горличка відповіла:

— На що нам їхати в Америку? Хиба нам, тут погано? Я так довго шукала жениха і з рештою десь їхати? Не хочу.

### УЧАСТЬ У МІЖНАРОДНІЙ ВИСТАВЦІ ПРЕСИ.

Наркомосвіта порішила взяти участь в міжнародній виставці преси в Кельні. У виставці візьме участь український Держвидав та инші українські видавництва.

### МУССОЛІНІ СПАДКОЕМЦЕМ.

Недавно померла в Монте Карльо якась Емма Полячіо, що все своє майно, в висоті кількох міліонів лірів, записала Муссоліньому. Нема то, як бути диктатором!

## РОЗВЯЗУЮТЬ „ІТАЛІЙСЬКУ КВЕСТІЮ"

### МУССОЛІНІ ГОТОВ ЗАПЛАТИТИ ВАТИКАНОВИ ВІДШКОДОВАННЄ ТА ПРИЗНАТИ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ПАПИ. ВАТИКАН НЕ БУДЕ ДОМАГАТИСЯ СУВЕРЕННОЇ ВЛАДИ З ПЕРЕД 1870 РОКУ. ЗГОДА ГОТОВА НАСТУПИТИ НА ВЕЛИКОДНІ СВЯТА.

РИМ, 9. лютого. — Американський кореспондент дійшов по нитці до клубка і перевідав, хто це був причиною, що недавно тому віднoвилася дискусія в справі полагодження конфлікту між Ватиканом а італійським урядом, який істнує ще від 1870 року, коли то італійська держава відобрала папі світську владу над Римом і більшою італійською територією. Ото езуїт Таккі-Вентурі зголосився одного дня до Муссолінія і заявив від імени папи охоту закупити одну бібліотеку, що була власністю держави. На те Муссоліні відповів, що він не має нічого до продажі для папи, але може папі зробити дарунок. З того пішла розмова про нещасливу „італійську квестію" і ту прірву, що є між Ватиканом а державою.

Справи стоять тепер так, що як уряд так і Ватикан видали свої заяви в тій справі. Ватикан заявив, що папа мусить мати повну свободу і независимість та що це мусить італійський уряд оголосити перед вірними цілого світа, а уряд знова заявив, що независимість папи не має нічого спільного з територіяльною квестією. Мимо цего уряд готов збільшити теперішну територію папи, прилучуючи до Ватикану чотиромилевий парк з чудовою віллею і гарними памятниками старовини. Кромі сего готов заплатити титулом відшкодовання ту всю суму, яка належалася папам від італійської держави, а якої вони від 1870 р. не побирали. Буде це около 2 біліони золотих лірів.

Всі кардинали, урядовці і прислуга Ватикану перенеслися би з міста до цеї території. Там мешкали би дипльоматичні представники, що приділені до Ватикану.

Питанне тільки, коли це станеться. Дехто думає, що це наступить вже того Великодня, а дехто, що аж на слідуюче Різдво. А один з церковних достойників, запитаний про те, відповів, що церква не має чого спішитися, бо вона вічна, а фашисти рівнож не мають потреби спішитися, бо вони ще яких 100 літ будуть і так істнувати.

## ТИРОЛЬЦІ ПРОТИ ІТАЛІЙСЬКОЇ ТИРАНІЇ.

### ЗАВЕЛИ ІТАЛІЙСЬКУ МОВУ У ВСІХ ШКОЛАХ І УРЯДАХ. ВЧАТЬ НІМЕЦЬКІ ДІТИ НАВІТЬ РЕЛІҐІЮ ПО ІТАЛІЙСЬКИ.

ВІДЕНЬ, 10. лютого. — Католики з Австрії і Полудневої Німеччини видали манїфест, звернений до католиків цілого світа. В тім маніфесті беруть вони в оборону своїх братів з Полудневого Тиролю, який прилучено по світовій війні до Італії, а який в більшости заселений Німцями. Вони кажуть, що тирольські Німці навіть не в силі протестувати, бо за це кидають фашисти в тюрму, але другі Німці не можуть стерпіти, як італійські фашисти каснлують їх братів. Бо фашисти не тільки викинули німецьку мову зі школи і урядів, але не дозволяють нею навіть вчити релігії, значить, позбавляють Німців навіть того права, що прислугує муринам в Африці.

Німці пробували ратувати себе при помочи папської інтервенції, але ця акція не мала ніякого успіху.

## АРМІЯ МАЄ ВІРНО СЛУЖИТИ РЕСПУБЛИЦІ.

### ТАК ЗАЯВИВ МІНІСТЕР ВІЙНИ ГРЕНЕР, ОДИН З НАЙКРАЩИХ ҐЕНЕРАЛІВ НІМЕЦЬКОЇ АРМІЇ З ЧАСІВ МОНАРХІЇ.

БЕРЛІН, 10. лютого. — Німецький парлямент почув першу бесіду нового міністра війни і команданта німецької армії, ґенерала Вільгельма Гренера. Новий міністер заявив, що Німеччина має таку армію, яка не відповідає в нічім суверенности німецького народа. Німецька армія не може навіть думати про можливість ведення війни. Німеччина може тільки мати на все бачне око і приглядатися подіям. Мимо сего німецька армія мусить видати з себе під військовим оглядом все, що тільки можливе до осягнення. Вона має памятати і шанувати своє минуле, але бути вірною републиці і виступати проти кождого, хто хотівби викликати в державі переворот і революцію.

## НЕМА ОГРАНИЧЕННЯ ВІКУ ДЛЯ ПОСЛІВ.

### МУСЯТЬ БУТИ ОДНАЧЕ ЖОНАТІ І МАТИ ДІТИ. ТАК КАЖУТЬ ФАШИСТИ.

РИМ, 10. лютого. — Головна Рада Фашистів вирішила, що число послів до італійського парляменту має виносити тепер 400 та що послами можуть стати і молоді люде. Голосувати можуть мущини навіть між 18 а 21 роком, коли вони жонаті і мають діти. Вони можуть бути рівнож і послами. В той спосіб думають фашисти піднести ріст населення, який почав в послідних часах підупадати.

Так вирішила Рада Фашистів і це буде обовязуюче, бо нема кому робити опозицію. Тому буде тільки оден виборчий список. Такий, як його виставить Рада Фашистів. Населення буде могло тільки на нього голосувати, а кому це не подобається, той може не голосувати.

# ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

| SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy. | | ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи. | |
|---|---|---|---|
| One year | $ 7.00 | На рік | $ 7.00 |
| Six months | $ 3.75 | На пів-року | $ 3.75 |
| Three months | $ 2.00 | На три місяці | $ 2.00 |
| Foreign and Jersey City Rates: | | В Джерзи Сіті і Загряниці: | |
| One year | $10.00 | На рік | $10.00 |
| Six months | $ 5.00 | На пів року | $ 5.00 |
| Three months | $ 2.75 | На три місяці | $ 2.75 |

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346. JERSEY CITY N. J.

# УСУВАТИСЯ — ЗНАЧИТЬ ТРАТИТИ

Жиємо з людьми і між людьми. А в життю всіляко буває: раз добре, раз погано, раз в дружбі, а раз в ворожнечі. До значіння і сили доходить одначе той, що вміє витерпіти і видержати, хто в найтяжчих хвилях і серед найбільш неприятливої ситуації вміє знайти вихід. Цю звичайну собі фільософію розуміють ледви чи не всі думаючі люде, але небагато проводить її дійсно в життя. Вистарчить поглянути на наше народнє життя, щоб переконатися про правдивість отого твердження. Бо у нас по всякій невдачі, у всякім скрутнім положенню є один вихід — втікати з поля битви.

Та таке лихо буває не тільки з нами, не тільки з людьми як одиницями, але й з державами і то такими великими, багатими та сильними як Злучені Держави. І про те хочемо саме говорити.

По европейських невдачах бувшого президента Вилзона Злучені Держави так дуже розчарувалися і завелися на своїй політиці супроти Европи, що замкнули себе перед світом та відсепарували себе цілковито від европейської а тим самим і світової політики. Наслідків цеї сепарації вони в перших роках не відчували, бо Европа була надто бідна і надто виснажена світовою війною, щоби могти обійтися без Америки. Тоді ще доляр був в Европі всемогучим паном. За кілька американських центів можна було жити і гуляти цілий день в таких містах як Берлін, Відень чи навіть Париж. Та ті часи минули. Доляром вже ніхто в Европі не захоплюється, бо й европейська валюта добра.

Та це ще не таке велике лихо для Америки. Бо властиве лихо те, що Злучені Держави опинилися одинцем в світі. Вправді не мають вони особливших ворогів, але й не мають приятелів. Довгими літами пертрактувала Европа з Вашинґтоном і на всі боки наклонювала його, щоби враз з другими державами розвязував повоєнні конфлікти та причинився до уздоровлення Европи в своїм власнім і загальнім інтересі. Але Вашинґтон не давався намовити. Що найвище, висилав свого неофіціяльного обсерватора на всі міжнародні конференції. От і через те европейські держави були змушені навчитися обходитися без Америки. І навчилися. Злучені Держави хотіли ізолювати себе від Европи і своє осягнули. А тепер завважили, що справа пішла задалеко. І от секретар стейту Келлоґ пробує тепер на всі боки ратувати ситуацію: скликує конференцію для морського розброєння, хоче усувати субмарини, а навіть усунути війну взагалі. Все те гарні кличі, але відгомону вони не знаходять тому, що й заклики Европи не знаходили в своїм часі відгомону в Вашинґтоні. Це тільки наслідки нефортунної заграничної американської політики.

# ДАНЦІҐСЬКИЙ КОРИДОР

**Мек Доналд про ревізію мирових договорів. Верзальський мир не розвязує остаточно кордонів европейських держав. Економічний удар, нанесений одній державі, відбивається на всій Европі. Польща може жити лише з доброї волі її сусідів. Нова війна ізза Данціґського кордидору це лише питання часу.**

Вже нераз чули ми голоси визначних світових політиків, економістів, публіцистів та вчених людей про необхідність ревізії мирових договорів, а головно договору верзальського. Останніми часами за ревізію цього договору висловився бувший премієр-міністер Великої Британії та лідер робітничої партії Мек Доналд. Він говорить, що коли Европа дійсно прагне довшого миру, то вона повинна усунути всі ті спірні питання, які можуть бути приключкою до цеї війни. Те саме заявив тепер бувший бельґійський премієр та соціялістичний провідник Вандервельде. Верзальський договір підписано в часи, коли увесь світ жив під вражінням Світової Війни. Тоді ніхто не міг спокійно думати. Всі творці цього миру були занадто нервові, підозрівали один другого та горіли одним бажанням, як найбільше покарати Німеччину. Але поволі пристрасти минули. Стало ясним, що не одна Німеччина завинила вибух світової різні. Крім того Німці дали вже багато доказів від часу закінчення війни, що вони хочуть жити мирно з своїми сусідами і що не думають про якийсь реванж. Натомісць шукають мирного полагодження всіх болючих та спірних питань, що злучені з їх політичним та економічним життям.

От і через те витворюється тепер в Европі тенденція, щоби усувати ті всі перешкоди, що загрожують мирови. Такою перешкодою вважає бувший посол англійського парляменту, Ф. Линфельд, Данціґський коридор. На ту тему умістив він статтю в американськім місячнику „Корент Гисторі".

В тій статті він заявляє, що, залишаючись приятелем Польщі й признаючи їй право на свою суверенну державу, він все таки знаходить потрібним скритикувати сучасні західні межі Польщі.

Польська держава в сучасних західних межах створена Верзальським мировим трактатом, що, на жаль, багато наробив, похибок в установленню кордонів нових держав. Держави переможці творили нові союзні держави, а, бажаючи як найбільше покарати Німеччину, старалися як найбільше її земель відтяти для тих держав.

При творенню Польщі взято на увагу, що вона повинна мати вихід до Балтійського моря. Потребу цього виходу обосновано мотивами економічними та стратеґічними. Разом з тим держави переможці зовсім не рахувалися з економічними інтересами Німеччини. Вони хотіли її не лише мілітарно, але й економічно знищити, забуваючи, що в сучасні часи всі держави так тісно економічно звязані між собою, що економічна руїна одної держави відбивається болючо на цілій низці инших держав.

Польща положена між двома величезними державами, Росією та Німеччиною, які безперечно мають велику будуччину. Також і Україна в майбутньому буде сильною державою. Навіть сама вона буде далеко сильнішою від Польщі, а Польща все поступає так, щоби і в Українцях знайти собі найтяжших ворогів. Тому всі економічні вигоди, які Польща тягне зі своєї великої території, касуються тим, що вона увесь час мусить мати величезну армію та робити великі витрати на воєнне поготівля, щоби боронити заграбані другим народам землі.

Крім того, польська господарка така лиха, що навіть добре улаштовані ріжні економічні центри, що дісталися до її рук від Німеччини, тепер занепадають. Німецькі вугляні майни, говорить Ф. Линфельд, ведуться Поляками нездарно, неекономно так, що мало яку їм користь дають, порівнуючи з тим, що мали Німці.

Разом з Данціґським коридором до польських рук попала вся нижня течія Висли. Коли ця частина ріки була в руках Німців, то вони витратили багато мілїонів марок на впорядкування Висли. Побудували міцні ґреблі і мости та підтримували певну глибину ріки, щоб уможливити на ній пароплавство. Тепер, коли та частина Висли дісталася в руки Поляків, все те руйнується, русло річки замулюється так, що раніша денна плавба дорівнується тепер місячній. До того бувають часті виливи Висли, що наносить величезні страти населенню, яке жиє в Данціґському коридорі.

Економічне життя самого коридору та розтятої на двоє Прусії цілковито здезорґанізоване. Перед війною зі Східної Прусії вивозилося 191,000 штук скота, а в 1925 році всього 1,207 штук. Лише одна надвишка платні за перевозки по залізницям окружними шляхами, бо через коридор сполучення залізницями не завжди можливе, виносить два міліони долярів на рік. Це зайвий тягар, який оплачує Німеччина. Триста аґрікультурних консернів Східної та Західної Прусії з приводу Данціґського коридора тратять щорічно яких 86% своїх давних прибутків.

Не даючи отже Польщі великих економічних вигод, Данціґський коридор є болючою раною на економічному тілі Німеччини. Так само й з політично-державних та національних мотивів Німеччина відчуває не меньше болючо цю страшну рану, що утворив на тілі Німеччини Верзальський договір.

Ф. Линфельд говорить, що тепер дійсно Франція та Польща є найсильнійшими мілітарними державами в Европі. Поки що Німеччина мілітарно слаба, але ця слабість не може бути перманентною. Він вірить, що Німеччина може навіть скоро прийде й до мілітарної сили, а тоді болюча язва Данціґського коридору стане тією іскрою, що запалить нову війну.

Щоби цього не було, треба ранійше викурувати Европу від цього отруйного боляка. Ліґа Націй повинна нарешті взятися за ревізію мирових договорв і за ревізію свойого відношення до ріжних народів та держав Европи, а особливо покривджених. Инакше всі розмови про мир будуть пустим звуком.

# ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА В ЗЛУЧ. ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ НА РУКИ ВПОВ. ПЕЛЕХА ІВАНА В ПІТСБУРҐУ.

„В своїй хаті своя правда і сила і воля!"

Розуміючи вагу тих слів, громадяне села Полтви, за приміром других сіл постановили побудувати свою твердиню, „Народний Дім". Так читальня Т-ва „Просвіта" як рівнож Коператива і Молочарня находяться до тепер в чужих домах, що навіть не надаються для поміщення згаданих товариств.

Громадяне Полтви, хоч щиро бажають власної домівки, не є в силі цего зробити. Повоєнна нужда, зубожіння, ріжні нещастя, як град і пр., а до цего ще великі податки, так пригнули до землі наш народ, що ледви животіє.

Та все таки свідомісць зростає, напружуються всі сили, щоб збудувати „Народний Дім". Дещо вже зроблено в тім напрямі. Закуплено і звезено камінь, просто силою видерто двацять пять штук дерева з громадського ліса (за старанням наших українських радних).

Не достає ще площі під будову, на закупно якої потрібно 200 долярів. Читальняний Комітет переводить збірку між місцевими громадянами. 400 зл. польських призначено з зиску кооперативи. Однак цего за мало.

До Вас, свідомі члени Великої Української Сімї, звертаємося з проханням, прийти нам з помічю! Поможіть нам здвигнути храм-просвіту, звідки ми і наші діти побиратимем зброю-знання, яким кожний поневолений волю здобуває.

Віримо, що нас голос не буде голосом „вопіющого в пустині" і односельчане, що перебувають на вільній землі Вашинґтона, відгукнуться на наше прохання та переведуть збірку між собою, як рівнож і між прочим українським громадянством.

Українські імігранти в Америці вже нераз дали доказ своєї жертвенности. Читаючи часописи, довідуємося, що майже кожне село за помічю братів-емігрантів побудувало власні доми-читальні.

Честь за це нашим братам за океаном, що крівавим заробітком, своїми жертвами допомагають свому народови.

Надіючись на скору поміч, шлем привіт всім односельчанам і вже тепер складаєм як найщирішу подяку нашим Братам-жертводавцям!

Полтва, дня 14-го грудня 1927.

КОМІТЕТ БУДОВИ „НАРОДНЬОГО ДОМУ":

Бабух Семко, голова;
Павло Миналюк, секретар;
Михайло Сорока, скарб.;
Дмитро Фурґало, Михайло Миськів, Василь Сендеґа, Теодор Хахула, Григай Стефан, Дідух Стефан, Михалюк Матвій, Сендеґа Іван, члени комітету.

---

В Пітсбурґу, Па., завязався на допомогу цій справі комітет. До него ввійшли: І. Пелех, предс., Т. Шкарада, касієр, С. Михалюк, секр.

Згадані зложили від себе по 5 долярів і просять усіх односельчан, щоби й вони прийшли з помочю, бо це справа наша — українська.

Гроші посилайте на адресу касієра:

T. Shkarada, Pittock, Pa.

(Просимо українські часописи в Америці і в Канаді передрукувати цю відозву).



В. Кедровський.

# 1917 РІК.



(33)

Тут малося на увазі також засудити ті випадки, що траплялися иноді, коли на місцях Українці-вояки взапалі боротьби за українізацію певної військової частини, чи виділення з неї в окрему групу Українців-вояків, творили це самочинно, не чекаючи часу, коли до них дійде черга, згідно з пляном, виробленим Ґенеральним Комітетом. Такі, такби мовити, неорганізовані виступи окремих осіб, чи невеличких груп, надзвичайно утруднювали працю Ґенерального Комітету по переведенню ним певного пляну українізації, забирали багато непродуктивного часу на полагодження цих місцевих конфліктів і давали в руки ворогів українізації війська зайві козирі до боротьби з нею. Це викликувало ще більшу опозицію до українського праці у війську ріжних загально-російських громадсько-революційних організацій а також і окремих осіб навіть із числа „малоросійствующих" Українців, які моглиби бути використані для української військової справи, при їх переконанню, що українізація не шкодить інтересам армії.

Крім того бралося на увагу й те, що сепаратні виступи Українців-вояків на місцях, навіть в разі їх повного успіху, значної користи для справи українізації війська принести не можуть, будучи по більшости дрібними й незначними фактами, порівнюючи з широтою тих завдань, які стояли перед українською національною військовою політикою. Між тим, як в них крилися неґативні зародки шкідливої самопевности, при успіху окремих осіб чи дрібних ґруп, та вражіння певної нерішучости Ґенер. Комітету в дорученій йому справі. Звідки вже випливали початки недовіря до комітету та зменьшення авторітету його, як військового керуючого центру. Це могло легко привести до занархізування української військової сили, та загублення потрібного для успіху всякої акції единого авторітетного керуючого центру. Тому всі такі сепаратні вчинки Українців-вояків, що йшли всупереч постановам, директивам і наказам Ґенерального Комітету, однодушно, всією авторітетністю зїзду таврувалися як ганебні дезорганізуючи вчинки, за які вдіявші їх заслуговують на жорстоку догану.

Український військовий зїзд, який репрезентував собою значну кількість найактивнішого українського населення всіх його верств, партій, всіх родів праці, та суспільного стану, лише тільки одягнутих в однакомантний військовий однострій, звичайно не міг обминути питання національної своєї боротьби в повному її обсягу, яку репрезентувала Центральна Рада, а тому він вважав потрібним сказати й у цій справі своє авторітетне слово.

Вислухавши повідомлення представників Центр. Ради про ввесь перебіг дотеперішньої визвольної боротьби, про заходи Центр. Ради перед Тимчасовим Урядом і оцінивши ті взаємовідносини, які склалися між ним та представницькими органами українського національного руху, ухвалив у сій справі рішучу постанову. В ній зїзд катеґорично осудив політику петроградського центру, а разом з тим звернувся до Центральної Ради, щоби вона числячи в разі потреби на українську озброєну силу, рішуче й неухлінно вела свою національну політику, рахуючися лише з інтересами українського населення, іґноруючи зовсім петроградський центр.

**„IV. Про відношення до Тимчасового Російського Уряду.** Другий Всеукраїнський Військовий Зїзд в складі 2300 делеґатів з фронту, тилу й фльоти, представників від 1,600,000 озброєного українського народу, обміркувавши позицію, яку зайняв Центральний Уряд щодо українського народу та Центр. Укр. Ради, визнає:

„1. Тимчасовий Російський Уряд цілковито не розуміє національних відносин на Україні й не оцінює як слід великої організованої та стихійної сили пробудженої української демократії.

„2) Цим нерозумінням і систематичним опором української демократії Тимчасове Центральне правительство загострює національні конфлікти на Україні, перешкоджує великій орґанізаційній роботі українського народу й викликає анархістичні настрої серед населення ріжних національностей, на Україні сущих.

„Вважаючи на це, Другий Військовий зїзд постановляє:

„1) Поставити на увагу Тимчасовому Російському Урядові, що коли він дорожить збереженням здобутків революції по всій Росії, а зокрема спокоєм і пляномірною орґанізацією народних мас на Україні, то першим засобом для цього є одміна постанови уряду в справі домагань, які були представлені йому Центр. Укр. Радою й негайне признання тих домагань.

„2) Пропонувати свойому вищому представницькому органові, Українській Центральній Раді, в цій справі до уряду більше не звертатися й негайно приступити до твердої орґанізації краю; в згоді з національними меньшостями, — себто до фактичного переведення в життя підстав автономного ладу, яко єдиного способу врятувати Україну та всю Росію від безладдя та загибелі.

„Зїзд з свого боку забезпечує найактивнішу й рішучу піддержку Центр. Раді в усіх її заходах і кличе увесь організований український нарід одностайно й неухильно виконувати всі її постанови".

Ця резолюція явилась, так би мовити, прелюдією, вступом до першого Універсалу Центральної Ради. Вона зафіксувала початок того напрямку розвитку українського національного руху й тої дальшої праці Центральної Ради, що уже в липні місяці примусила російський уряд шукати порозуміння з Центральною Радою й прислати до Києва свою делеґацію з трьох міністрів, для заключення певних умов з нею. Цим зїзд накреслив новий шлях боротьби за відбудову української державности; не шлях випрохувань, не понижаючий шлях якогось немошного жебрака, а шлях отвертої, рішучої боротьби, гідний гонору українського великого народу. Тут уже ясно зазначилось, що українському народови годі більше просити о права собі покірно, з почуттям винуватого. Не ласки у пана він далі буде просити, ні, а стає на захист своїх найсвятіших прав: улаштувати своє власне життя так, як він того хоче. Якби російська демократія не була так засліплена своїм імперіялізмом, вона своєчасно змоглаби побачити такий рішучий зворот в настроях тактики українського народу й припинилаб свою недоцільну боротьбу з українським національним рухом, боротьбу, яка не давала їй нічого позитивного, а між тим в страшний спосіб нищила її-ж власні сили, зменьшуючи базу її впливів та прихильників, утворюючи собі замісць них національних ворогів. Важливо ще й те, що в цій резолюції український вояк, як авангард українського народу, вперше так яскраво зазначив, що він уже освідомив собі свою величезну національну силу, силу, силу своєї організації та та організованости й тим накреслив нову епоху дальшої боротьби.

Український військовий рух був щиро національним. Ніде й ні одна народність з населяючих Україну не піддержувала його, а навпаки, знаходилась у таборі найрішучіших противників. Тому український вояк мав тоді усі підстави ставитися до національних меньшостей як не вороже, то у всякому разі недовірчиво. На жадних зїздах, на жадних зборах меньшости України не йшли з українськими націоналістами, але часто були гострими ворогами їх, тому, звичайно, здавалось, повинніби заслужити лише на безоглядне неґативне відношення до них з боку українства.

Дійсність як найліпше показала, що українське воїцтво український нарід мав здоровий розум, здоровий інстинкт який не піддавався зовнішнім тимчасовим впливам. Зїзд одноголосно зхарактеризував таке поводження меньшостей як тимчасове нерозуміння українського питання, що при спільній праці дуже швидко розвіється.

Ставши на шлях творення державних форм життя (хоч і автономних), українська демократія, в мундурі вояка, виставила ясне гасло, що „Україна для всіх народностей на її терені сущих". Майже не чулось тоді того клича, який часто згодом почали вживати ріжні скрайні українські елементи: „Україна для Українців". Підчас обговорення цієї резолюції, хоч і чулися протести окремих, 10—15 голосів, що заявляли себе „самостійними", проти звертання до національних меньшостей, як не заслуговуючих того, вони були заглушені гострим протестом проти них всіх членів зїзду.

Отже вже на другому військовому зїзді остаточно викристалилась думка української демократії у відношенню до національних меншостей; думка, яка, поглиблюючись і розвиваючись, згодом привела Центральну Раду до оголошення національно-персональної автономії для всіх народностей України. Акту такої великої ваги, такого важного значіння для розвитку прав народів і людей, виданого не з примусу, а з глибокого розуміння своїх державних інтересів та поваги до чужих прав, не знала ще історія всіх народів і часів. Пройшло після того три роки, треба було пролиття моря крови, руйнування економічно-культурного життя всього світу, для того, щоби створена на страшних руїнах Ліґа Націй визнала цей принцип конечною потребою співжиття людей. Хоч вона й визнала його, але від того до фактичного переведення в життя ще дуже далеко. В той-же час на Україні національно-персональна автономія негайно, по проголошенню, почала переводитися в життя й не вина українського народу, що він впав крівавою жертвою на шляху свого державного будівництва й що всі фундаменти його творчої праці знищили жорстокі сусіди.

(Дальше буде).

# З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

## ВІЛМІНҐТОН, ДЕЛ.

### До історії боротьби за народне добро.

В новинці, яку поміщено в ч. 25. „Свободи", подано, що місцевий суд в Вілмінґтоні станув у боротьбі громади з еп. Богачевським по стороні епископа. Це не є згідне з правдою, бо справа мається так:

Відколи став до нас доїзджати з Филаделфії о. Білянський, люди стали наново горнутися до церкви. А треба знати, що у нас ведеться вже рік боротьба з еп. Богачевським, а церква наша на приказ епископа вже через 5 місяців замкнена. Нарід наш полюбив о. Білянського і запросив його, щоби правив богослуженнє на Різдво. По його відправі знявся у нас той самий огонь, що горить в Филаделфії. Люде просили, щоби ще доконче приїхав о. Білянський і на другий день свят. Зійшлося повно народа коло церкви, а за церковним плотом станув о. Маньовський з поліцією.

о. Білянський зрозумів відразу в чім діло, та бачив схвильовану і обурену до живого громаду по одній стороні плота на улиці, а по другій рутенського священика з поліцією, який не давав народови приступу до церкви. о. Білянському донесли, що о. Маньоський відгрожується народови, кажучи, що його навчить розуму та називаючи нарід свиньми, худобою, большевиками і т. п. о. Білянський попросив нарід, щоби він, хоч як кривджений і зневажений, не дався вивести з рівноваги і тримався в порядку, а комітету церковного спитав, чи вони хотять вже раз покінчити з безправством і використати сю нинішну пригоду та віддати свою справу до корту.

Всі однодушно заявили, що вже більше терпіти не годні і що громада бажає, щоби о. Б., не зважаючи на поліцію, увійшов до церкви на богослуженнє. Тоді о. Б. попросив комітет церковний, щоби він ішов наперед, а о. Б., окружений цілим народом, слідував за комітетом. На самім порозі до церкви поліція на приказ о. Маньоського заарештувала о. Б. — Приїхала патролька і забрала обох священиків до корту.

Тростіси громади зложили бейл за о. Б. і назначено розправу на самий Йордан. На самій розправі суддя, вислухавши лоерів обох сторін, сказав: „Я бачу, що ви маєте аж дві справи до порішення, а то ваші троблі і то поважні з вашим епископом і його священиком Маньоським — і другий тробель, що той самий ваш епископ і свящ. Маньоський не дозволяють вам брати до своєї церкви свящ. Б. з Филаделфії, якого громада любить і хоче мати у себе на богослуженнях".

„Тому, що о. Б. не зайшов до тої церкви самовільно, але тільки на просьбу цілої громади, з виімком чотирох, що ще тримають з епископом, проте я не бачу ніякої вини по стороні о. Б., якого я звільняю від вини і кари".

Лоер еп. Богачевського став доказувати, що в церкві у Вілмінґтон є повним господарем епископ, а не нарід, бож епископ, його ґенеральний вікарій і о. Маньоський є тростісами тої церкви, а по стороні народа є лише двох тростісів, отже перевага по стороні епископа. Тоді сказав суддя: „Чи така перевага епископа в громаді, яка побудувала всі проперти церковні за свої власні гроші і нині не має до них ніякого права, є „right", — се нехай рішає висший суд, до якого лоер сеї громади передасть сю справу. Я від себе скажу те, що коли епископ хоче, щоб о. Б. не мав богослуження в церкві у Вілмінґтон, хай він скличе мітінґ з громадою у Вілмінґтоні, або хоч з тростісами тої громади, що їх вибрав нарід, і спитає їх, чи і вони є за тим, щоб о. Б. до них не доїзджав. Тоді по такім мітінґу з тростісами громади, коли і вони будуть просити о. Б. з Филаделфії, епископ має дати на письмі наказ о. Б., що він не може більше приїжджати до церкви у Вілмінґтоні".

По такім рішенню місцевого корту о. Б. удався з народом просто до нашої місцевої церкви на йорданські богослуження.

Що тепер робить епископ Богачевський по такім рішенню корту? Замісць скликати мітінґ громади у Вілмінґтоні, або хоч увійти в контакт з тростісами громади, як се припоручив суддя, виготовляє він без відома громади і її тростісів документ, у якім каже, що громада з Вілмінґтон відбула мітінґ парохіяльний у Филаделфії і одноголосно заборонила вступ о. Б. до її церкви у Вілмінґтоні.

На тім документі є імена еп. Богачевського, о. Пика і о. Маньоського та двох приклонників епископа, яких епископ без відома громади вибрав із тих чотирох, що є ще за ним. Їх імена поставив на документі як тростісів громади у Вілмінґтоні.

Значить — старі дотеперішні тростіси громади зістали зіґноровані, а з ними і ціла громада, а епископ поставив собі без ніякого мітінґу і відома громади нових і таких, яких йому треба було і каже, що громада з Вілмінґтон мала мітінґ і таке рішила!

Супроти такого нехтовання громади епископом Богачевським леґальні тростіси, поставлені мітінґом цілої громади, внесли протест до корту.

Се є дійсний стан річи, з якого ніхто ніяк не може заключати, що корт станув за епископом, як було сказано у „Свободі", бо корт стоїть за правдою і покривдженим народом.

Суд тепер вирішить, чи громада, як казав суддя, яка побудувала всі проперти церковні за свої власні гроші, а нині до них не має ніякого права, є „right", у своїх домаганнях.

За Громаду:
**М. Занічковський**, предс.;
**Д. Марцінішин**, секр.

—o—

## ВИЛКС БЕРІ, ПА.

### Мітінґ з параґрафами і полісменами.

Відбувся у нас річний мітінґ парохіяльний. Як йшли людоньки на мітінґ, то, як звичайно, балакали між собою про ріжні справи, парохіяльні, старокраєві та тішилися, що як зійдуться, то щось путнього про ті справи почують та будуть радити над добром громади.

Та того року то наш мітінґ пригадав нам хиба старокраєві вибори, що то були за часів графа Бадeнього враз з шандарами. В першу черґу прочитано парохіянам повно параґрафів з канонічного права. А ті параґрафи виглядали так, що ніхто не знав, чи він ту ще має якесь право не то говорити, але й сидіти, чи ні. Тай людоньки сидять і то тихо, бо ніхто не знає, що то буде. Аж тут бачуть, а вже коло церкви полісмен. Якийсь відважний питає о. Паздрія, хто це покликав поліцію і хто буде покривати отсей видаток. А о. Паздрій каже: „Свобода" заплатить. Людоньки споглядають один на другого і не розуміють в чім діло: „Свобода" ніколи на нікого ніякої поліції не покликала і ніякої поліції на українських громадян не насилає. Роблять так вправді рутенські прислужники еп. Богачевського, але „Свобода" нікoли не була за такими методами боротьби.

Але і полісмен як побачив, що спокій, пішов собі геть. А люди, наслухавшися панських чи там канонічних параґрафів, кажуть: Вони мають свої канонічні параґрафи, а ми маємо свої, хлопські. Побачимо, що будуть вартувати канонічні параґрафи, коли хлоп змудріє і не дасть доляра. Люде й так огірчені тим, що щось таке коїться, чого вони не второпають. Бо от була собі назва на церкві „Укр. Гр.-Кат. Церква св. Петра і Павла", а тепер вже остала тільки „Укр. Католицька церква" і то в українській і анґлійській мові. Кажуть рутенці, що то грім вдарив тай таку зміну спричинив. А наші людоньки собі доспівують: Варта би знати, що то зникне з тої написи, як ще раз грім вдарить. Певно вже буде тільки одна напись: Римо-католицька церква, так як вже то зробив о. Ковальський в Бостоні.

Тутешній, всіми шанований професор з гайскул, гром. Герман підніс, що таке не повинно мати місця по наших громадах. Ми не повинні через церковні справи витрачувати свої сили і себе розбивати. І сказав святу правду. Нам дійсно треба вже раз знайти якийсь вихід. Мусимо обстати за своїми справами та гнати зпоміж себе варшавський дух з австрійськими чи канонічними параґрафами. Нас тут обовязують американські параґрафи, а ті не віддадуть нас на поталу Варшаві.

**Йосиф Катулька.**



# З УКРАЇНСЬКОЇ СТРІЛЕЦЬКОЇ ГРОМАДИ

**Постанови других загальних зборів Укр. Стр. Громади з дня 29 січня 1928.**

**1. — Відношення Громади до політичних партій.**

Вислухавши звіту Управи, збори У. С. Громади стверджують, що на всіх наших землях з новою силою видвигається клич відбудови та затвердження суверенної держави як одинокого засобу до повного розвитку нашої нації. Твердо віримо, що десяті роковини створення армії принесуть повну злуку і співпрацю всіх національних, державнотворчих елементів, для добра і могучости української суверенної Держави.

Віримо, що теперішня ворожа навала стріне рішучий опір всього народу, і вкаже нашому політичному проводови, що розбиття народніх сил в теперішню пору рівне народній руїні.

Признаючи потребу політичних партій і признаючи членам Громади право належати і працювати в любій їм партії, вважаємо, що тільки ті партії заслугують на назву державнотворчих, які ведуть конструктивну роботу та вміють підпорядкувати свої партійні інтереси інтересам української суверенної Держави.

**2. — Союз Українських Військових Організацій.**

Стверджуємо, що у всіх краях, де живуть члени Армії, організаційний рух скріпився, всі стрілецькі організації ведуть майже однозгідну роботу.

Щоби сю роботу скріпити, поручаємо Управі:

а) Продовжувати тісний контакт з иншими стрілецькими організаціями і поробити всі заходи для створення Союза військових організацій.

б) Спільно з иншими стрілецькими організаціями видати спільні відзнаки як знак стрілецького побратимства.

в) Спільно з иншими стрілецькими організаціями та організаціями краю й іміґрації проголосити один день в році (по змозі одну неділю в маю) днем Памяти Стрільця, в якому прикрашували би гроби поляглих членів Армії і борців за суверенну Державу.

г) Вважаючи, що тільки оружною боротьбою народ добуде свою суверенну Державу, з признанєм витаємо видавництва, які своїми військово-технічними виданнями стараються поширити державну традицію Армії і військове знанне. З признанєм витаємо почин Українського Робітничого Університету в Празі, який включив в програму своїх викладів військове знанне, та взиваємо всі українські високі і середні школи, щоб завели у себе навчанне військового вишколу та покликали до їх ведення фахових людий.

г) Ввважаємо конечністю виданнє Історії Армії та військового журналу та поручаємо Управі поробити всі заходи в тому напрямі.

**3. — Внутрішня організація.**

Внутрішня організація переводиться після дотеперішнього пляну і дальших заряджень Управи.

Члени.

Громадян, котрі своїм знанєм і працею можуть причинитись до виконання завдань Громади, Управа може запросити і приняти їх своїм однозгідним рішенєм як членів прихильників. Точні постанови про права й обовязки тих членів подасться в статуті.

Вибір Головної Управи.

Щоби дати змогу всім членам виконувати своє активне і пасивне право вибору, змінюється вибір в той спосіб, що на місяць до Загальних Виборів Головна Управа, в порозумінню з Гуртками, встановлює лісту кандидатів (по двох на кождий уряд) та висилає й всім членам Громади. По виповненню ліст члени пересилають їх на руки Стрілецького Суду, який виконує обовязки виборчої комісії. Проголошенне висліду виборів слідує на Загальних Зборах.

Референти.

Референтів назначують Загальні Збори або Управа Громади після потреби. Всі референти є повноправними членами Управи і ведуть свою працю самостійно.

**4. — Допомога Інвалідам і будова Дому.**

Вважаючи справу допомоги Інвалідам справою народньої чести, вкладаємо на Головну Управу обовязок повести як найенерґічнішу акцію за збіркою на будову Дому й удержанне Інвалідів.

Вповні поділяючи думку Краєвого Товариства Опіки над Інвалідами про потребу виплати сталих допомог Інвалідам, рішаємо вести дальше працю над збіркою. Після порозуміння з иншими організаціями в Злучених Державах призначиться певну часть збірок на удержанне Інвалідів, а частину на будову Дому так довго, поки не призбирається відповідна сума до будови Дому. Сей Дім має дати не тільки захист Інвалідам Армії і борцям за волю Нації, але стане теж памятником-музеєм наших визвольних змагань.

**5. — Поміч молоді.**

Для допомоги українській молоді (пластови), а зокрема дітям поляглих та незаможних б. членів Армії встановляється окремий фонд Молоді, до якого вчислюється 5% всіх прибутків Громади.

Сього фонду вживається в першу черґу на висилку дітий б. членів Армії до пластових вакаційних таборів, а дальше на закупно пластового визброю, та по змозі висилки американських українських пластунів до вакаційних пластових осель в краю для звязку.

**6. — Звязок з чужинецькими організаціями.**

Поручаємо Управі продовжувати товариські зносини з чужинецькими ветеранськими та військовими організаціями дорогою листів, відозв та комунікатів.

**7. — Господарські справи.**

Поручаємо Управі скликати в найкоротшому часі господарську конференцію для обговорення справ господарських взаємин краю й іміґрації, створення бюра праці, та господарської пропаґанди в Америці.

**8. — Справа українського відділу в американській бібліотеці і музею.**

Поручаємо Управі увійти негайно в порозумінне з прочими українськими організаціями в Злучених Державах в цілі спільного построєння окремого українського відділу в одному з американських музеїв та бібліотеці (по змозі в Филаделфії), де булоб добре представлене життє й істроія нашого народу.

**9. — Санітарний відділ.**

Круг ділання Санітарного Відділу: нести лікарську поміч членам Громади; санітарна допомога Інвалідам Армії; тісний звязок і співпраця із санітарними установами Злучених Держав, Канади і краю; поширенне та пропаґанда знання про народнє здоровлє. Референта призначують лікарські збори, які вирішать і внутрішню його орґанізацію.

**10. — Звідомлення Громади** друкується як дотепер у пресі. Спеціяльні запорядження Управи і звідомлення Гуртків друкується в неперіодичному вістнику Громади, якого редакцію переймає референт преси.

**Управа Української Стрілецької Громади:**
**Володимир Ґалан**, голова;
**Василь Петрусик**, писар.

## ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

### ЧЕСТЕР, ПА.

**На потерпівших від повені.**

З рамени Тов. Запорожська Січ, від. 388 У. Н. Союза, переведено у нас збірку на допомогу потерпівшим від повені. Збіркою занялися слідуючі громадяне: Петро Отар, Йосиф Друдик мол. і Юлія Зарембa.

Зложили слідуючі по 1 дол.: М. Дмитриків, В. Бобяк, В. Волянський, М. Тершовський, І. Олійник, В. Навроцький, О. Кицелюк, П. Гливяк, Й. Друлик М., Г. Брингідевич, М. Мамчин, Н. Кушнір, Д. Перчак; по 50 цнт.: І. Броницький, Г. Мисишин, П. Мистурак, К. Пінчак, Г. Бандровський, Т. Урбан, К. Мороз, Й. Весоловська, Г. Перчак, Р. Весоловська, В Ягла, В. Суринич, Г. Івасів, А. Плішка, О. Соломчак, Г. Лебіщак, М. Федчак, Й. Паздальський, М. Бокайло, М. Новосільський, Й. Друдик, Я. Дідух, П. Думин, А. Данил, Й. Петрик; Ф. Жуковський 30 ц.; по 25 цнт.: М. Пінкович, С. Голдберг, В. Василик, І. Данилів, П. Барай, М. Бращів, М. Литвинко. — Разом зібрано $27.55 і відослано до Обеднання.

За уряд:
**Г. Лебіщак**, предс.;
**Й. Брингідевич**, кас.;
**Д. Дмитриків**, секр.

### ДЕТРОЙТ (ГЕМТРЕМК), МИШ.

**Відділ У. Н. Союза $200.75 на Рідний Край.**

Товариство „Згода", від. 20 У. Н. Союза, вже від довгих літ збирає у себе точно народний податок і 5-центовий Шкільний Фонд. Все те виносить кождого року кілька сот долярів, які по річнім обрахованню призначуються на край.

Зібрана за сей рік сума виносила $200.75. Вислано її до краю через Обєднання в Филаделфії і призначено на такі цілі: Рідна Школа $50, а по $30 на: інвалідів, сироти по погибших героях, політичних вязнів, революційний фонд і на тов. „Просвіту" у Львові.

За Уряд:
**Іван Крупка**, предс.,
**Іван Заблоцький**, секр.

### ФОРД СІТИ, ПА.

**Коляда на Рідну Школу.**

На заклик о. Г. Кульчицького зібралася горстка охотників і пішли з колядою на Рідну Школу в краю.

Колядували: Марія Гуменда, Павліна Шийка, С. Шанайда, С. Гнатів, І. Урішак, О. Мищишин, І. Луківський, К. Теплий, М. Личак, Л. Колодійчик.

В церкві зібрано дрібними датками $7.17, Комітет Несення помочі Рідному краеви висилував з каси $10, а з коляди було $56.

Разом вислано до Обеднання $73.15 і призначено на Рідну Школу в краю.

Жертвували по $1.00: С. Баль, О. Шийка, Марія Шанайда, А. Козловський, Із. Бобяк, Д. Сінявський, Ів. Регак, О. Корнаш, Ф. Дзюган, Гр. Котик, М. Оресік, о. Кульчицький, П. Вісло цький, Із. Опалка, Я. Квасниця, Д. Вархоляк, М. Колібач, В. Хімка, І. Луківський, М. Гуменда, Український Народний Дім, М. Зошак, К. Теплий, М. Бек, Іл. Вархоляк, І. Тертичний, Гр. Середа, О. Зубік, А. Медвідь; К. Голізна 75 центів а по 50 центів зложили: М. Поприк, Ізія Макдій, Йосиф Райтеровський, П. Спейс, Ф. Опалка, Н. Драч, Н. Теплий, М. Касюн, С. Панчак, Гр. Волошинович (старш.), Гр. Волошинович (молод.), Т. Одекська, М. Смолюх, П. Якель, Ст. Саранча, Ст. Оресік, М. Грицик, Із. Вегер, Ів. Урішак, П. Оресік, Катерина Заблоцька, В. Заблоцький, М. Іванишин, Анд. Маховський, С. Галай, Н. Волошинович, П. Тимчик, Т. Рудавський, М. Петрунчак, М. Зошак, М. Опалка, С. Барна, Л. Пельц, М. Личак, Л. Колодійчик; А. Вайна 45 ц.; П. Брицький 45 ц.; О. Мищишин 35 ц.; а С. Гнатів 60 ц.; по 25 ц.: М. Ричковський, Й. Процишин, Я. Михалишин, Із. Гуцуляк, Ів. Павліковський, Ів. Паю, Анна Петрунчак, Н. Баляс, Ева Кучвара, М. Мойта, Н. Гойда, М. Чорній, П. Грицик, Ів. Паньчишин, Р. Фундига; Ів. Дробит 15 центів.

П. Марія Питель зібрала від слідуючих:

Анна Одреківська $1.50; Марія Питель $1.00; по 50 ц.: Ів. Вавричак і Ів. Оресік.

**Комітет Несення Помочі Р. К.**













## ВЕЛЬМИШАНОВНІ ЧИТАЧКИ!

Звертаємо Вашу увагу на „Жіночу Долю", одинокий старокраєвий жіночий орган. Коли хочете знати, як працює та організується жіноцтво у рідному краю, то Ви радо перегляньте сторінки Жіночої Долі, бо з неї довідаєтесь не лиш про ст. край, але і про працю нашого американського жіноцтва, котре гідно в слід за своїми сестрами з рідного краю береться до праці.

В Жіночій Долі найдете цікаві вірші, оповідання наших найліпших письменниць і письменників, наукові статті, про здоровя, виховання дітей і т. п., цінні господарські поради що і як добре варити і т. д.

„Жіноча Доля" є надпартійна і позапартійна; обстоює тільки жіночі справи та є одиноким лучником між жіночими організаціями і читачками Старого Краю і Канади.

Ми зі своєї сторони щиро радимо собі цю газету запренумерувати.

Звертаємо ще увагу наших читачок і читачів, що вони зі Злучених Держав можуть передплатити Жіночу Долю для своєї рідні у Ст. Краю, є також є і ґрішь, а також і сільське населення недешеве не того, що значить жіноча газета. Тож ми вісти не винні їм помогти. Передплата на Жіночу Долю у Ст. Краю коштує $1.25 річно.

„Також редакція „Жіночої Долі" видає багато ілюстрованого календаря за ма...ких на 1928 рік дуже різнородного й багатого змісту, із цікавими і дуже гарними статтями, котрий усі галицькі пресові видали за одно із найліпших видань останніх літ.

ЗА РЕДАКЦІЮ:
О. Кисілевська.

### ЧИТАЙТЕ! ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

Нехай не буде ні одної читальні, кооперативи, жіночого гуртка, ні одної свідомої української родини, котра не передплачувала би і не читала:

## „ЖІНОЧОЇ ДОЛІ"
ІЛЮСТРОВАНОГО ДВОТИЖНЕВИКА для українського жіноцтва, що виходить 4-тий рік в Коломиї.

Незвичайно цікавий та різнородний зміст цього часопису зєднав собі великому прихильність нашого громадянства в краю та за границею.

„Жіноча Доля" містить: вірші, оповідання, статті на рожні теми, доповідні про жіночий рух у культурних народів на всіх землях, заселених Українцями.

„Жіноча Доля" має цікавий американсько-канадійський відділ, багату господарську частину і дає вкінці.

„Жіноча Доля" не забуває і про дітей і молодь і має для них цікаву сторінку.

Крім того „Жіноча Доля" є найдешевшим двотижневиком, бо коштує тільки 10 зл. річно, 5 зл. піврічно, 2.50 зл. чвертьрічно. Для заграниці 2 долари річно.

Адреса редакції й адміністрації:
Коломия, ул. Нова ч. 1.

Купуйте Альманах „Жіночої Долі"
„НАШ СВІТ"
з додатком календаря на 1928 р.

## ЖАРТИ.

— Ви продали мені вчора папугу і впевняли, що вона дуже мудра, то я гадав, що вона вміє говорити. А вона не вміє вимовити ніодного слова!

— Пане, то дуже мудрий птах!

— Якже мудрий, коли нічого не говорить?

— А власне тому мудрий. Чи мовчанка не є прикметою мудрости?

Як Южний дістав такий рахунок, уважав, що все в ньому в порядку; лише позиція „Достоєвський" була для нього незрозуміла. Тому спитався вейтера: „Будь ласка, подивіться, що то значить „Достоєвський чотирі марки"?

Вейтер ні трохи не збентежився. Відповів:

„Ви, пане, стільки наповідалися про того добродія, що я купив собі його „Раскольникова" („Вина і кара"). Інакше щось такого мені і в сні на думку не прийшло булоб!"

**Вона:** Ти продав би мене?
**Він:** Ніколи в житті!
**Вона:** За тисячу долярів?
**Він:** Ніколи в світі!
**Вона:** За сто тисяч?
**Він:** Не говорім цього! Ні!
**Вона:** За міліон?
**Він:** Де є такий дурень, що дасть стільки?

**Щирий.**

**Вона:** Ромку, скажіть мені, що зробите, як я скажу „так!"?

**Він:** Зараз побіжу до батька вашого і спитаюся, скільки дає віна?

**Між залюбленими.**

**Вона:** Тато сказав мені, що чоловіка треба брати наступом, як на війні.

**Він:** Але батько повинен знати також, що Наполеон сказав: „Війна потребує грошей, грошей і ще раз грошей!"

**Прошак:** Ласкавий пане, дайте бідному чоловікові десять центів.

**Прохожий:** Щож ти собі гадаєш, горівкою від тебе заносить і навіть шапки не здіймеш!

**Прошак:** Бо бачите, пане, там на розі стоїть полісмен, як би я зняв шапку, а він побачить це, то зараз заарештує мене за жебрацтво, а так подумає собі, що йдуть два приятелі.

**Непрактичний.**

— Можете мені нарешті погратулювати; я вчора заручився.

— Ну, то гратулюю, а скільки же вашa наречена?

— Вісімнацять.

— Тисяч?

— Ні, літ...

— Ну, то я вже бачу, що з вас буде дуже непрактичний чоловік...

— Чому?

— Бо ви рахуєте не посаг, а літа, а то непрактично.

— То дивне, пане Стрільбицький, ви такий старий мисливий, стріляли щось вісім разів, а не поцілили ані одного заяця!

— Алеж, пане! Колиб я хотів убити заяця, то показав би вам, що вмію, але належу вже від двох тижнів до товариства охорони звірят і нарочно не цілю.

**Із большевицького гумору.**

— А яке це село у цій вистановій шибі?

— Подвійне.

— Невже лише подвійне? А чи ви, як Гайнута крізь цю шибу, видається подвійним!

— Вас яким пиялом? Про шу? Дезинфекованим?

— Ні... Чистим!

**Із газетних оголошень.**

Хто мені докаже, що моя мармеляда шкідлива для здоровля, дістане десять фунтів мармеляди безплатно!